

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนา
สัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้านอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Factors Affecting the Success in Making Career Choice, the Village Community
Livelihood Project, Thabsakae District, Prachuap Khiri Khan Province

วัชรพงศ์ เทียนแท้

Watcharaphong Theanthae

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประจวบคีรีขันธ์

Rattanakosin College of Innovation Management Prachuap Khiri Khan Province

E-mail: theanthae.w@gmail.com

Retrieved 20-02-2021; Revised 13-03-2021; Accepted 25-03-2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ 1) เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน 3) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน 4) เพื่อวิเคราะห์การส่งผลของปัจจัยภายในต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน และ 5) เพื่อวิเคราะห์การส่งผลของปัจจัยภายนอกต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง 284 คน ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนสัมมาชีพ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา 1) ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ปัจจัยภายในส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 5) ปัจจัยภายนอกส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การตัดสินใจเลือกอาชีพ; ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ; โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน

Abstract

The purposes of this research were to 1) evaluate the success level in making career choice of the Village Community Livelihood Project in Thabsakae District, Prachuap Khiri Khan Province, 2) explore the community members' opinions on the internal factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project, 3) explore the community members' opinions on the external factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project, 4) analyze the effect of the internal factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project, and 5) analyze the effect of the external factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project. This research employed a quantitative design, a sample group of 284 people were representatives of livelihood household members in Thabsakae District, Prachuap Khiri Khan Province, data were collected through questionnaire, statistically analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression analysis. Research findings were as follows 1) the success in making career choice of the Village Community Livelihood Project was totally at the highest level 2) the opinions of the community members on the internal factors affecting the success in making career choice were totally at the highest level 3) the opinions of the community members on the external factors affecting the success in making career choice were totally at the highest level 4) the internal factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project at statistical significance level 0.01 and 5) the external factors affecting the success in making career choice of the Community Livelihood Project at statistical significance level 0.01.

Keywords: Making Career Choice; Factors Affecting the Success; Community Livelihood Project

บทนำ

ปัจจุบันนี้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนภาคการเกษตรในชุมชนมีภาวะความเสี่ยงของอาชีพภาคเกษตรกรรมที่เกิดจากการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิม เช่น ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ไร่อ้อย ราคาผลผลิตตกต่ำ การไม่มีอาชีพหรือรายได้เสริมหลังฤดูการผลิตและยังมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพค่อนข้างน้อย ส่วนกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเพียงพอ ส่งผลให้ประชาชนต้องเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพในเมือง และมีส่วนราชการที่มีสถานที่หรือศูนย์ฝึกอบรมซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพได้ แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร ประกอบกับมีปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพที่เชี่ยวชาญและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ อยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน แต่มีส่วนน้อยที่สามารถถ่ายทอดให้คนอื่นนำไปทำตามให้สำเร็จได้

ดังนั้นด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น การดำเนินการจึงมุ่งเน้นที่การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก นั่นคือ “รายได้” ที่ต้องทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยการสร้างอาชีพ จึงเป็นที่มาของ “สัมมาชีพชุมชน” ซึ่งกำหนดแผนการสร้างสัมมาชีพชุมชนบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีเป้าหมาย คือ ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้ โดยให้ชาวบ้านสอนชาวบ้านในสิ่งที่เขาอยากทำ ฝึกปฏิบัติจริงให้สามารถนำไปเป็นอาชีพได้ เพราะข้อเท็จจริงในทุกพื้นที่จะมีคนเก่งในแต่ละอาชีพอยู่แล้ว เช่น ทำนาได้ผลผลิตสูง ทำสวนเก่ง หรือทางช่างแกะสลัก และการแปรรูปอื่นๆ ซึ่งจะคัดเลือกและจัดเวทีฝึกทักษะการสอน การนำเสนอให้กับคนเก่งเหล่านี้ ยกให้เป็น “วิทยากรสัมมาชีพชุมชน” หลังจากนั้นกลับไปสร้างทีมวิทยากร สัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้านเพิ่มเติมอีกหมู่บ้านละ 4 คน แล้วเปิดรับลูกศิษย์ที่สนใจอยากฝึกอาชีพในแต่ละประเภทอาชีพหมู่บ้านละ 20 คน เมื่อผ่านการฝึกปฏิบัติแล้วขั้นพื้นฐานที่สุด ก็จะสามารถสร้างอาชีพบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ขณะที่ส่วนหนึ่งมีความก้าวหน้าก็จะมีแหล่งทุนสนับสนุนต่อยอดอาชีพสร้างผลผลิต สร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาเข้าสู่ระบบ OTOP เพื่อขยายตลาดในวงกว้างต่อไป ดังนั้น จึงได้กำหนดดำเนินกิจกรรมสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ โดยใช้พื้นที่เป้าหมายตามพื้นที่ในความรับผิดชอบของยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรและชนบท จำนวน 23,589 หมู่บ้าน เป็นพื้นที่ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครัวเรือนในหมู่บ้านเป้าหมายดังกล่าว มีโอกาส ในการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้เกิดสัมมาชีพชุมชน เพื่อสร้างรายได้ที่ส่งผลให้เศรษฐกิจฐานรากเติบโตได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

การดำเนินโครงการระดับหมู่บ้านในอำเภอทับสะแกเริ่มตั้งแต่ปี 2560 สามารถสร้างปราชญ์ชาวบ้านได้ 245 คน ส่งเสริมให้ชาวบ้านตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพเสริมที่เหมาะสมได้ 980 ราย (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: 30 เมษายน 2564) การศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพของผู้ร่วมโครงการ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการให้คำแนะนำและสนับสนุนการตัดสินใจประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน เพื่อช่วยลดปัญหารายได้ไม่เพียงพอและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในระดับหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. เพื่อวิเคราะห์การส่งผลของปัจจัยภายในต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5. เพื่อวิเคราะห์การส่งผลของปัจจัยภายนอกต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม

ความสำเร็จในอาชีพ

วอลตัน (Walton, 1973) ให้ความเห็นว่า พนักงานทุกคนต่างมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพัฒนาและขยายขอบเขตความสามารถในการทำงานของตนเองให้สูงขึ้น ไม่ใช่ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งงานเดิมตลอดไป
2. ด้านการนำความรู้มาใช้โดยเมื่อพนักงานได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะใหม่ ๆ แล้วต่างต้องการที่จะนำความรู้ เหล่านั้นมาใช้งานให้เกิดประโยชน์และเพิ่มพูน ทักษะของตน
3. ด้านการเติบโตในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น เพื่อแสดงถึงการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนร่วมงาน ครอบครัว และบุคคลอื่นในสังคม
4. ด้านรายได้ที่เพิ่มขึ้นและมั่นคง ที่มีเหมาะสมกับตำแหน่งงานและภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ

เฮลริเจลและคณะ (Hellriegel et al., 2001) ให้ความเห็นว่า บุคคลที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสของทางเลือกในอาชีพด้วย เฮลริเจลและคณะ ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและประสบการณ์ของบุคคลไว้ 5 มุมมอง ดังนี้

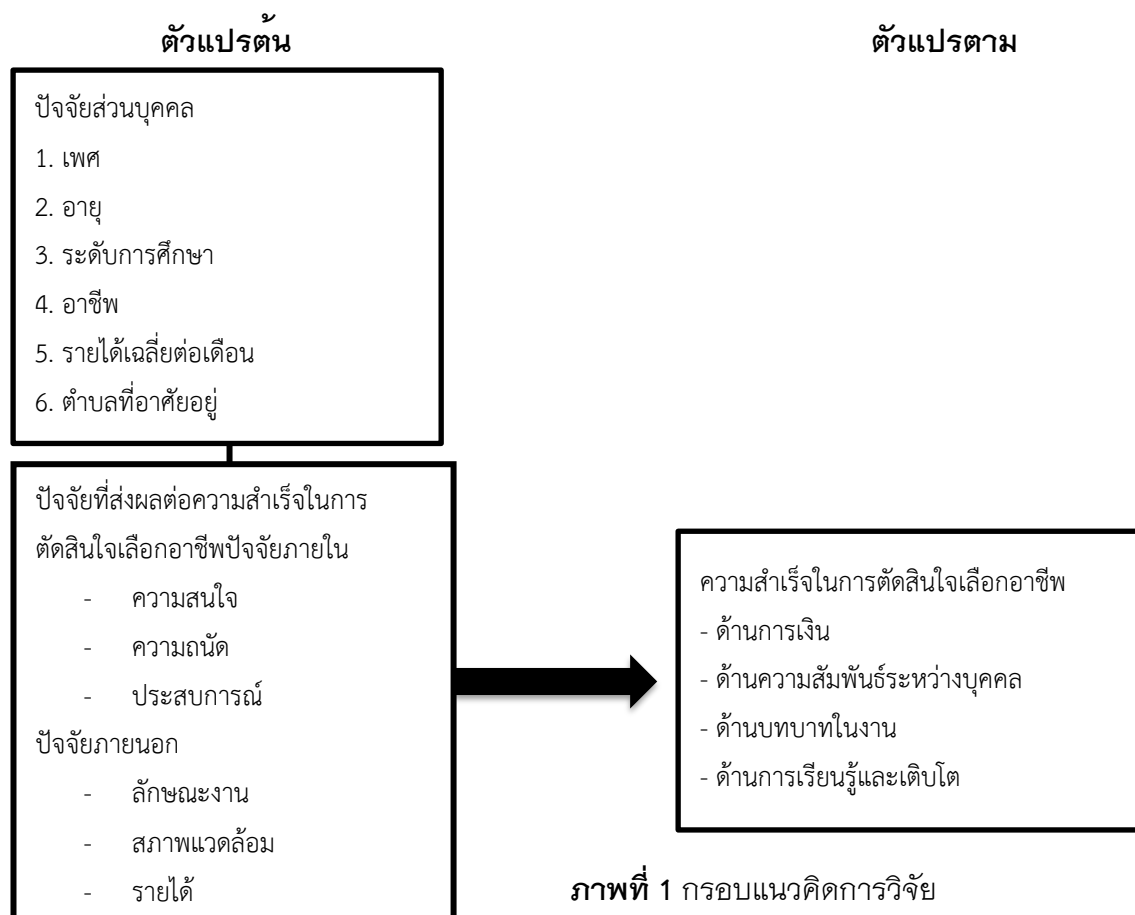
1. ตำแหน่งอาชีพการงานที่ไม่ใช่สิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวในการ อาชีพ หากแต่สิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงานที่ดีที่สุด คือ ตัวของบุคคล นั้นเอง
2. ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในอาชีพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับมโนคติเป้าหมาย และความสามารถของบุคคล
3. บุคคลควรจะศึกษาลักษณะของอาชีพ และสิ่งที่ทำทั้งเชิงรูปธรรม (Objective) และเชิงนามธรรม (Subjective)
4. การพัฒนาตนเองมีผลต่อการบรรลุสู่เป้าหมายในอาชีพ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หลายด้าน เช่น สภาวะทางการเงิน ครอบครัว บุคลิกลักษณะของบุคคล ตลอดจนคุณลักษณะของงานนั้น ๆ

5. วัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยที่มีผลต่ออาชีพ สถานภาพทางสังคมและการศึกษา ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของความก้าวหน้าในอาชีพ

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ กระบวนการที่บุคคลจะพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เช่น ต้องพิจารณาค่านิยม ความสนใจ ความถนัด และคุณสมบัติอื่น ๆ การตัดสินใจสัมพันธ์กับทักษะที่ได้เรียนรู้ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคล เช่นหลักในการตัดสินใจ เป็นการสำรวจหนทางที่จะเป็นไปได้กำหนดว่าจะทำอะไร จะเกิดผลอะไร ในการตัดสินใจ เราต้องรู้จักความสามารถ ความสนใจ ค่านิยมของตนเองและรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง นำความรู้ไปพิจารณาตัวเลือกต่าง ๆ ถ้าได้ข้อมูลมากเท่าใด บุคคลนั้นก็จะมีโอกาสได้ผลที่พึงปรารถนามากขึ้นเท่านั้น ข้อมูลจากการประเมินนำไปสู่การอธิบายลักษณะพิเศษของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับความต้องการทางการศึกษาและอาชีพ สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ปัจจัยภายนอก อาชีพ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมของงาน รายได้ แนวโน้มของตลาดแรงงาน และปัจจัยภายใน อาชีพ ความสนใจ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัดทักษะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้บูรณาการแนวคิดของวอลตัน (Walton, 1973) และทฤษฎีของแกตติเกอร์และลาร์วูด (Gattiker & Larwood, 1986) มาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปริมาณ ประชากร จำนวน 284 คน ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนสัมมาชีพที่เข้าร่วมโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จาก 6 ตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 284 คน เป็นการศึกษาประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยง (Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน

ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษา พบว่า ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และเติบโต ค่าเฉลี่ย 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.28 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเงิน ค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลรวมของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	X	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการเงิน	3.22	0.33	มาก
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.49	0.42	มากที่สุด
ด้านบทบาทในงาน	3.57	0.52	มากที่สุด
ด้านกรเรียนรู้และเติบโต	3.58	0.28	มากที่สุด
รวม	3.47	0.23	มากที่สุด

2. ความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 ปัจจัยภายใน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความถนัด ค่าเฉลี่ย 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ประสบการณ์ ค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลรวมของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยที่ภายในส่งผลต่อความสำเร็จ	X	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความสนใจ	3.58	0.35	มากที่สุด
ความถนัด	3.72	0.32	มากที่สุด
ประสบการณ์	3.51	0.31	มากที่สุด
รวม	3.61	0.20	มากที่สุด

3. ความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 ปัจจัยภายนอก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้แก่ สภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ลักษณะงาน ค่าเฉลี่ย 3.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลรวมของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	X	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ลักษณะงาน	3.32	0.32	มากที่สุด
สภาพแวดล้อม	3.70	0.38	มากที่สุด
รายได้	3.64	0.40	มากที่สุด
รวม	3.55	0.30	มากที่สุด

4. การส่งผลของปัจจัยภายในต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยภายในด้านประสบการณ์ สามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
ความสนใจ	0.015	0.038	0.023	0.393	0.695
ความถนัด	-0.024	0.041	-0.035	-0.581	0.562
ประสบการณ์	0.402	0.036	0.557	11.251	**0.01
$R^2 = 0.078$ $SEE = 0.217$ $F = 23.828$					

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. การส่งผลของปัจจัยภายนอกต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยภายนอก ทั้ง 3 ตัวแปร คือ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อม และรายได้ รวมกันอธิบายความผันแปรของความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และรวมกันทำนายความสำเร็จในการตัดสินใจได้ร้อยละ 33.6 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
ลักษณะงาน	0.199	0.041	0.281	4.911	**0.01
สภาพแวดล้อม	0.250	0.032	0.423	7.833	**0.01
รายได้	0.318	0.028	0.565	11.503	**0.01
$R^2 = 0.336$ $SEE = 0.184$ $F = 143.006$					

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และเติบโต ซึ่งน่าจะเป็นเพราะอาชีพที่เลือก

ทำให้สมาชิกครัวเรือนสมาชิกได้เรียนรู้สิ่งใหม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เติบโตและเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และน่าจะสืบเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบันมีความผันผวนขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับการที่ในชุมชนมีการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งเหมือนกันเป็นจำนวนมาก ทำให้การประกอบอาชีพหรือสมาชิกอาชีพนั้น ผู้ประกอบการจะต้องเรียนรู้ในทักษะใหม่ ๆ หรือที่เรียกว่า Upskill/Reskill ซึ่งอาจจะสามารถพลิกวิกฤติให้กลายเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในการเริ่มต้นและเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ สำหรับความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ เติบโตในธุรกิจ และเพื่อความอยู่รอดของตนเองและคนชุมชน ผลการค้นพบอธิบายได้ด้วยความเห็นของ วอลตัน (Walton, 1973) ซึ่งอธิบายว่า คนทำงานทุกคนต่างมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานของตน รวมทั้งการนำความรู้มาใช้โดยเมื่อพนักงานได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะใหม่ ๆ แล้วต่างต้องการที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้งานให้เกิดประโยชน์และเพิ่มพูน ทักษะของตน ซึ่งจะส่งผลให้เติบโตในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น เพื่อแสดงถึงการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนร่วมงาน ครอบครัว และบุคคลอื่นในสังคม

ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้แก่ประสบการณ์ซึ่งประสบการณ์หรือการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญนั้น ย่อมส่งผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งความพึงพอใจของบุคคลที่ได้กระทำ ความสำเร็จของตนเองและองค์กรหรือกลุ่ม หรือในรูปของค่าตอบแทนที่เป็นเงินทองหรือสิ่งต่างตอบแทนหรือแลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกันหรือการได้รับการยกย่องมีชื่อเสียงและเครือข่ายเพื่อนฝูงในสังคม (ประสารทสุข นิชมราษฎร์และคณะ: อ้างในกัลป์พฤกษ์ พลตร, 2554) ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้แก่ปัจจัยด้านลักษณะงาน สภาพแวดล้อม และรายได้ โดยปัจจัยด้านรายได้ส่งผลมากสุดในสามตัวแปร บ่งชี้ว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นและมั่นคงย่อมเป็นเครื่องแสดงได้ว่าบุคคลผู้นั้นประสบความสำเร็จในอาชีพและหน้าที่การงาน (Walton, 1973)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพในทุกระดับ เพื่อยกระดับกลุ่มอาชีพไปสู่การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ หรือ Smart Enterprise เพื่อให้เป็นเครื่องยนต์ใหม่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการบริหารจัดการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ และด้านการตลาดที่สามารถดำเนินการได้จริงให้แก่กลุ่มอาชีพ
- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการขึ้นทะเบียน OTOP อย่างจริงจัง เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สู่มาตรฐานสากล
- 4) หน่วยงานผู้เกี่ยวข้องกับโครงการสมาชิกชุมชนโดยตรงควรมีการปรับเปลี่ยน กระบวนการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชนให้สอดคล้องและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ความสำเร็จด้านการเงิน ควรมีการส่งเสริมให้ตระหนักรู้ถึงภัยอันตรายของการออมน้อยและการขาดวินัยทางการเงินด้วย เพราะการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นก็มักจะมาพร้อมกับการใช้จ่ายที่มากขึ้นเช่นกัน และหากไม่ปรับพฤติกรรม รายรับก็จะกลายเป็นรายจ่ายทันที ฉะนั้นทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องช่วยกันสร้างความตระหนักรู้ ส่งเสริมวินัยทางการเงินและการออม เพื่อสุขภาพทางการเงินที่ดีของชุมชนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

2) ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนของตนเองเพื่อตนเอง กำหนดวัตถุประสงค์เดียวกันให้ชัดเจน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีหน้าที่สนับสนุนคอยช่วยเหลือในฐานะฝ่ายสนับสนุน อาจจะใช้การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน เป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของชุมชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำในการแก้ไขปัญหาลองผิดลองถูกในชุมชนกันเอง ให้อิสระในการคิด แล้วนำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกัน และมีการแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับการปฏิบัติของชุมชน

3) ความสำเร็จด้านบทบาทในงาน ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการกำหนดให้ชัดเจนว่าชุมชนต้องการทำอะไรให้สำเร็จ กำหนดให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติ และหากต้องการมีแผนการทำงานที่สามารถนำมาใช้ได้ผลจริง จะต้องเริ่มด้วยการมีวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายที่ชัดเจนก่อน แผนการทำงานจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแน่นอนและจะสามารถบรรลุเป้าหมายใด ๆ ตามที่ตั้งใจได้

4) ความสำเร็จด้านการเรียนรู้และเติบโต ควรมีการสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นตั้งใจของชุมชน รวมทั้งเน้นด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ต้องมีการพัฒนาฝีมือแรงงานรวมถึงทักษะความรู้ด้านต่าง ๆ ควรส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่สร้างคุณค่าให้กับชุมชน พัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน พร้อมทั้งหาช่องทางการตลาดในการกระจายสินค้าให้ครอบคลุมในต้นทุนที่ต่ำที่สุด เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้มั่นคงต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ประเด็นที่น่าสนใจหรือประเด็นที่มีความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชน ซึ่งจะสามารถใช้ในการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนได้อย่างครอบคลุมต่อไป

2) ควรทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นจากโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาความสำเร็จในการพัฒนากลุ่มอาชีพให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างและสัมมาชีพชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

3) ควรมีการศึกษาวิจัยชุมชนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการการขับเคลื่อนโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนเพื่อให้ทราบถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการการขับเคลื่อนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการวางแผนทางในการดำเนินงานโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2526). *คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนสำหรับนักพัฒนากร*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2527). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). *แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กัลพฤกษ์ พลศร. (2554). *ความต้องการด้านการอบรมอาชีพพระยะสันของเยาวชนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/9551>
- กลุ่มปฏิบัติการ กป. 6. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการสัมมาชีพชุมชนศึกษากรณีอำเภอนาตูน จังหวัดมหาสารคาม*. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://ic.moi.go.th/doc/nps/nps68/is/g6.pdf>
- ชมพู อิศริยาวัฒน์ และธิดารัตน์ คิมกระโทก. (2561). *สัมมาชีพตามวิถีชีวิตชุมชนปัญหาและแนวทางพัฒนาเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ในระดับครัวเรือนของประชาชน อำเภอบะนัง จังหวัดบุรีรัมย์*. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2563, จาก <https://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/>
- ณัฐอริยา สุขสุวรรณพร. (2553). *การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พชร สุลักษณ์อนวัช. (2559). *การวิจัยเรื่องความสำเร็จในอาชีพ ชาวนาอารมณ์ และความพึงพอใจในชีวิต โดยมีคุณภาพภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มูลนิธิสัมมาชีพ (มปป.). คำนิยาม “สัมมาชีพ”. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://ccnn02.wordpress.com/about/%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0>.
- สุนิกร เปรมศรี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันในงาน การรับรู้ความสำเร็จในอาชีพและบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองของพยาบาลสถาบันจิตเวชศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Gattiker, U.E. and Larwood, L. (1986). *Subjective Career Success: A Study of Managers and Career Personnel*. *Journal of Business & Psychology*, 1, 78–94.
- Hellriegel. (2001). *D.The Management of Organizational Behavior*. California: Prentice Hall.
- Walton, R. E. (1973). *Quality of working life: What is it?*. *Sloan Management Review*, 15, 12–18.